75 років
Служби Народові

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ТРАВНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 22, 1968 No. 96. VOL. LXXV.

— Короткі вісті —

Вівторок, 21 травня, 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ГАНИВ СЕНАТ за те, що ставуп на пыдороги, коли схвалював законопроєкт про контролю над продажем зброї. Сенат не схвалив того пункту проєкту Президента, в якому говориться про заборону продавати револьвери і рушниці за допомогою поштового замовлення. Президент критикував Сенат в Білому Домі, та пізніше поїхав до Капітолю і спожив полуденок із 60 сенаторами, між якими були і ті, що не схвалювали його проєкту. Після полуденка Президент пішов до залі Сенату, де сів на тому місці, де колись сидів як провідник сенатської більшости, і на просьбу сенаторів виголосив коротку промову про те, як він усідав колись в Сенаті.

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ ЗАЯВИВ в інтерву для "Ю.С. Ніюз енд Ворлд Ріпорт", що коли б тепер відбувалася Демократична Номінаційна Конвенція, то він здобув би напевно номінацію, бо мав би більшість делегатів. Та Гомфрі заявив, що Конвенція буде аж в серпні, і до того часу можна різними намовами та обіцянками змінити думки делегатів. Найбільшою виборчою проблемою цього року є і буде справа кризи американських міст. Переговори про можливість закінчення війни у В'єтнамі будуть довго тягнутися, Гомфрі гадає, що В'єтнам не повинен бути предметом дискусії під час виборчої кампанії.

ЧАРЛЗ П. ТЕФТ, ГОЛОВА КОМІСІЇ в справах чесних практик у виборчій кампанії, і Доналд Б. Страв, президент Американського Товариства Арбітрів, повідомили про те, що вже готова процедура, згідно з якою вирішуватимуть скарги на нечесно ведену виборчу кампанію когось із кандидатів на президента або на члена Конґресу. Згідно з цією процедурою кандидат може вносити скаргу на того кандидата, який веде виборчу кампанію нечесним способом, і тоді третейський суд вирішуватиме справу. Але Комісія Тефта зможе діяти тільки тоді, коли на це погодиться заскаржений противник.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИГІН ПЕРЕБУВАЄ „на відпочинку" у Карлових Варах (Карльсбаді) у Чехословаччині. Його бачили в минулий понеділок 20 травня, як він двічі виходив пішки з свого готелю до славних джерел гарячої мінеральної води й пив ту воду. Косигін від довшого часу хворіє, мабуть, на печінку. Його бережуть тільки совєтські „тілохранителі" у цивільному одязі.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК МИХАЙЛО МИХАЙЛІВ прислав із в'язниці в Югославії листа своїй сестрі, студентці Джорджтавнського університету у Вашингтоні, з тавруванням в'язничної системи у Югославії та прирсуджування політичних в'язнів - інтелектуалів на примусові роботи. 33-річний Михайлів був професором порівняльної літератури в університеті у Загребі, але його арештували й засудили рік тому за „поширювання фальшивих вісток за кордоном та сіяння невдоволення серед населення".

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ПРИЙШЛА ЗМІНА УРЯДУ. На нового прем'єра призначено Тран Ван Гуонга, який був уже прем'єром в 1964 р. Гадають, що та зміна прийшла внаслідку тихої ворожнечі між президентом Нгуєном Ван Тіє і віце - президентом Нгуєном Као Кі: Тран Ван Гуонг є буцім то людиною президента і схиляється більше в сторону замирення з Північним В'єтнамом, як Као Кі, якого підтримує армія.

ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР КУРТ ГЕОРГ КІЗІНҐЕР ВИЯВИВ редакторові „Н. Й. Таймсу" С. Л. Золцберґерові у двогодинному інтерв'ю, що президент де Ґолль заявив йому, що Франція офіційно не виступить з Атлантійського Союзу (НАТО), коли договір про НАТО вигасне в наступному році й вимагатиме відновлення. Франція відкликала з НАТО свої збройні сили, але визнає його, як політичний союз. Кізінґер переконаний, що після замирення у В'єтнамі Америка гратиме більшу ролю в європейських справах.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП І КАРДИНАЛ ЙОСИФ ПРИЇЖДЖАЄ ДО КАНАДИ

Вінніпеґ. — Місцевий „Новий Шлях" з 25-го травня ц.р. подає таку вістку:

„Як довідуємося з достовірних джерел, в червні ц. р. відвідає Канаду Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви кардинал Йосиф Сліпий. Блаженніший Верховний Архиєпископ прибуде в половині червня до Торонта, де 16 червня візьме участь у святкуваннях 20-річчя креування Східного Екзархату Української Католицької Церкви у Канаді. Після святкувань у Торонті Верховний Архиєпископ прибуде до Вінніпеґу 23 червня, опісля візьме участь у Конгресі Українців Католиків Канади в днях 29 червня до 1 липня ц.р.

ЙОСИФ СЛІПИЙ
Верховний Архиєпископ і Кардинал

у Едмонтоні. Згодом Достойний Гість відвідає інші місцевості Канади."

Президент перестерігає нарід проти розпачу

Ню Йорк. — Президент Джансон несподівано 20-го травня прилетів до Ню Йорку, де в готелі Валдорф-Асторія виголосив промову на прийнятті Фундації для поборювання артретизму, яка відзначала 20-річчя свого існування. З Президентом були на прийнятті його дружина та кілька його співробітників. Президент перестерігав американський нарід, щоб не попадав в розпач і не слухав тих політиків, які ставлять дуже песимістичну діягнозу для ЗСА. Президент твердив, що давну американську недугу, це значить негритянську проблему, можна вилікувати, і не треба попадати в розпач, який нічого не може розв'язати, тільки шкодить. Президент казав, що не можна нічого розв'язувати кличами й гаслами, які мають заступати дійсні ідеї. Джансон заявив, що цю важливу проблему можна і треба розв'язувати за допомогою реалізму, рішучости, здійснення зобов'язань, надією та самодисципліною. При цьому потрібна терпеливість, а не песимізм. Присутні оплескували це місце промови Президента.

Масовий Похід вбогих у Вашингтоні відбудеться пізніше, а не 30 травня

Вашингтон. — Провідники Кампанії вбогих людей повідомили 20-го травня, що головний пункт масового Походу вбогих у Вашингтоні не відбудеться 30-го травня, як було заплановано давніше. Ця маніфестація відбудеться пізніше, про що буде повідомлено, бо на Меморіяльний День не можна всього підготовити. Ця демонстрація має на цілі вплинути на Конґрес і на Уряд ЗСА, щоб вони старалися допомогти зліквідувати проблему убозтва в цій, найбагатшій у світі країні. Провідники Походу вирішили відкласти головну маніфестацію на червень. Між ними був і о. Дейвід Ебернеті, голова Конференції Південних Християнських Провідників, наступник вбитого 4-го квітня о. д-ра Мартина Лютера Кінґа. Він оглянув „Місто Воскресіння ЗСА", яке будується біля пам'ятника Абрагамові Лінкольнові, і в якому живе тепер 6 замешкаці довший час коло 2,000 вбогих людей. Один із провідників демонстрації, о. Андрю Дж. Йонґ заявив, що відкладення дати демонстрації зовсім не означає, що організатори демонстрації мають неуспіх. „Наш рух такий сильний, що для нього відкладення дати не означає нічого" — казав о. Йонґ.

МІЛЬЙОНИ СТРАЙКУЮЧИХ СПАРАЛІЗУВАЛИ ЖИТТЯ Й СТВОРИЛИ ВАЖКУ КРИЗУ У ФРАНЦІЇ

Париж. — Ґенеральний страйк спонтанно охопив цілу територію Франції, заскочивши навіть самих проводирів комуністичної Генеральної Федерації Праці. Промислова продукція майже цілком припинилася, більшість великих промислових центрів „окуповані" робітниками. Припинився рух залізниць, автобусів і паризьких підземок, завмерли летовища й найбільші морські порти. Доставу харчів переводять виключно вантажні авта, але мешканці міст творять довгі черги перед харчовими крамницями, роблячи харчові запаси з остраху перед дальшими заворушеннями. Число страйкуючих обраховують на 6 до 10 мільйонів осіб — одинако державних і громадських урядовців та службовиків, як робітників. Студенти „окупували" 16 університетів у Франції й ніде не ведеться науки. Внаслідку паралізу комунікації та частинного страйку вчителів — закриті теж середні й народні школи. Пошта не доручає листів, телефонічна централя приймає тільки далекосяжні телефони. Щодо політичної сторінки того страйку — ніхто нічого не каже. Комуністи поновили заклик до створення уряду „народного фронту" на місце режиму де Ґолля, який повинен — за їх закликом — відійти геть. Однак союзники комуністів в опозиційному протиурядовому фронті не відповідають на той заклик комуністів. Мовчить також уряд. Президент де Ґолль заповів, що в п'ятницю цього тижня виголосить через радіо промову до народу. В цьому тижні відбудеться теж голосування в парляменті над вотумом недовір'я урядові. Поки що однаково страйкарі, робітничі спілки, комуністична партія з одного боку та державні власті з другого вимиваніють загострення політичної ситуації. Поліція не перешкоджує робітникам і студентам, що займають фабрики й університети й тільки очистила від робітників кілька поштових контор у Парижі. Військо й поліція окружили радіостацію в Парижі, але зрештою війська нема ніде на вулицях. Відкликано всі спортові імпрези й усі походи та демонстранції, щоб не робити великого скупчення людей та не створювати об'єктивних пригожих обставин для будь-якого удару з поліцією.

Совєти погрожують опонентам договору проти поширення атомової зброї

Об'єднані Нації. — Совєтський віце-міністер закордонних справ виголосив на Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в понеділок 20 травня ц. р. промову, в якій всіх тих, що висловили свої поважні застереження проти американсько-совєтського тексту договору проти поширення атомової зброї, зарахував до „ворогів Совєтського Союзу". Він заявився проти того, щоб на цій сесії Генеральної Асамблеї не полагоджувати тієї справи, а відкласти її до осінньої сесії. 20-го ц. м. промовляв на Генеральній Асамблеї президент Тунісії Габіб Бурґіба, який, між іншими, висловився за тим договором, вважаючи його за облегшення майбутніх розмов між ЗСА і СССР про розброєння, яке повинно розпочатись від припинення чи обмеження продукції атомової зброї тими двома супер-атомовими потугами.

У виборах в Італії виграла урядова Християнсько-демократична партія

Рим. — В минулі неділю й понеділок 19 і 20 травня ц. р. відбулися в Італії вибори до парламенту, в яких ішлося про 315 сенатських та 630 посольських мандатів. За вислідами, наспілими із більшості виборчих округ, виходить, що найбільше мандатів знову здобула керівна від кінця останньої війни Християнсько-демократична партія прем'єра Альдо Мора. Загально вважають, що урядова коаліція, що складалася головно з християнських демократів і соціялістів, втримається і надалі, дармащо однаково комуністи й екстремні „пролетарські соціялісти" здобули тепер більший відсоток голосів, ніж в останніх виборах з 1963 р.

ЛИСТ З УКРАЇНИ

У газеті „Нове Життя", що появляється в Пряшеві в Чехословаччині та виходить як „орган Центрального Комітету Союзу Українських Трудящих ЧССР", у числі з 13-го квітня ц.р. надруковано поданий внизу „Лист з України", попереджений тільки малою вступною завагою від автора: „Надсилаю у Вашу газету свого вірша. В цю історичну годину нехай буде символом солідарності і братерства з Вашим народом, який є краплиною вічного українського народу. З повагою. Юрій Мамолат". У вірші написано:

Далекий друже, далекий брате,
Слова привіту ялшлю на захід!
Всім серцем линув до твого дому,
З Дніпра Славути в твої Карпати.
З тобою разом в тяжких турботах,
В усіх надіях, всіх ділах.
Далеко чути твій голос гордий,
Я з ним єднаюсь — один в нас шлях.
В державах різних ми народились,
Але одного з тобою роду.
На смерть з катами ми поруч бились,
І спільні долі в нас і в народу.
Ми не байдужі до кривди націй,
Нам не все рівно чиї ми діти.
Підвівся ти за рівність, працю,
Народу щастя, право жити.
Не поступайся своїм ділом,
Твої це гідність і сумління.
Лиш в того думка зльодиніла,
Замість душі в кого каміння.
Ми народились в одну епоху.
Твоя мета — мета моя.
Ти рушив у святу дорогу,
Сьогодні ти, завтра я!

З'їзд „Слова" проходив при численній участі письменників і гостей

Ню Йорк. — Відбутий тут у днях 18-19-го травня ц. р. з'їзд Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" проходив при чисельній участі письменників і гостей. І в першому і в другому дні доповіді, що були читані в рамцях симпозіюму „Український літературний процес за 50 років після революції 1917 р.", слухало по яких 150 осіб. Симпозіюм, зорганізований „Словом" та Літературознавчою Секцією УВАН і запланований Богданом Рубчаком та Григорієм Костюком, почався в суботу 18 травня в залях Українського Інституту Америки. Започаткував його своїм загальним оглядом літературного процесу „Слова" Григорій Костюк, поділивши цей процес на дві доби — Української Національної Революції — 1917-1920 та совєтську із шістьма періодами від 1921 до нашого часу. В дальшій програмі симпозіюму, що ним проводив Богдан Рубчак, виступали із своїми доповідями: Петро Голубенко про організаційні форми літ. життя останнього півсторіччя. Ігор Губаржевський про „Проблеми стилю літератури 20-их рр.", Юосип Гіряик про театр і драматургію 20-их рр., Богдан Кравців про розгром українських літературних сил в 1930-их роках, в період культу особи Сталіна, Іван Фізер про „Соцреалізм, як естетичну доктрину" та Григорій Лужницький про драматургію Галичини між двома світовими війнами. Того ж дня в суботу 18 травня відбувся літературний вечір із виступами присутних на з'їзді письменників, що його заплянували при співпраці Богдана Бойчука і ним проводив Остап Тарнавський. У програмі другого дня симпозіюму, в залі УВАН під проводом Григорія Костюка, були доповіді про сучасний літературний процес, здебільшого про молоду поезію на еміґрації і в Україні. З доповідями виступали: Богдан Рубчак, який говорив про „Поезію еміґрації між двома війнами", Улас Самчук про добу МУР-у, Остап Тарнавський про поезію доби війни і першого післявоєнного десятиріччя, Роман Рахманний про поезію 1930-их років в краю і на еміґрації, Іван Коровицький про післявоєнну еміґраційну прозу, Богдан Бойчук про поезію останнього десятиріччя та Марко Царинник про сучасну українську поезію в сателітних державах. Після доповідей відбулася дискусія.

На Союзівці відбулося Спортове Свято Ліґи Української Молоді Півн. Америки

Союзівка, 19-го травня. — На цій відпочинковій оселі відбулося впродовж трьох днів, 17-го, 18-го і 19-го травня, Спортове Свято Ліґи Української Молоді Північної Америки з участю понад 150 осіб. В тому часі були проведені змагання в кошівці, кружлянні та гольфі, яким придивлялися численні гості Союзівки, які вщерть виповнили всі її і сусідські приміщення. Тенісові змагання не відбулися внаслідок малого числа зголошених змагунів.

В змаганнях кошівки взяли участь три дружини сеньйорів, які зайняли в кінцевому покажчику місця в такому порядку: УНДім — Сиракюзи, Відд. 161 УНСоюзу — Амбрідж, „Чорноморська Січ" — Ньюарк, та дві дружини юнаків, в зустрічі яких Відділ 164 Амбрідж переміг Джерзі Сіті з рахунком 108 : 69. Найкращим змагуном серед юнаків був Марко Джула, син гол. радного УНСоюзу Андрія Джули.

В змаганнях круглів взяло участь 30 дружин чоловіків та жінок, а в гольфі змагалося 30 учасників.

В суботу вечором відбувся бенкет із роздачею нагород переможцям. Ці нагороди, уфундовані УНСоюзом, вручив переможцям гол. предсідник Йосип Лисоґір в асисті гол. радних Гелен Олек, Анни Чопик, Андрія Джули і Мирона Куропася. До бенкетових гостей промовляли: Данило Бобечко — голова Ліґи Української Молоді Північної Америки, і капітан випускник Вест Пойнту, відомий футболіст, Богдан (Бад) Несвячений, Бенкетом, що його започаткував і закінчив молитвою місцевий парох о. Любомир Гузар, проводив Володимир Бакад.

Помер св. п. Олекса Сеник-Запорізький

Сиракюзи, Н.Й. — В понеділок 20-го травня ц.р. помер по важкій недузі на 53-му році життя в шпиталі в Боффало, Н.Й. св. п. Олекса Сеник-Запорізький, маґістер славістики Сиракюзького університету і викладач при тому ж університеті, відомий письменник-байкар, колишній політичний в'язень сибірських концтаборів. Похоронні відправи відбудуться в Сиракюзах і Бавнд Бруку. Осиротив дружину Надію і доньку Оксану та рідних в Україні.

ОДЕРЖАЛИ СТИПЕНДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Союзівка, Керґонксон. — Стипендійна Комісія Українського Народного Союзу, яку очолює президент Наукового Т-ва ім. Шевченка проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, відбула своє цьогорічне засідання на цій оселі напередодні річних нарад Головного Уряду УНС в неділю, 12-го травня та приділила п'ять стипендій на загальну суму $2,000.00 таким студентам: Анні Слюсарчук, дочка д-ра Атанаса і Зореслави Слюсарчуків з Дітройту, член 174-го Відділу УНС, в якому її батько є секретарем, одержала стипендію в сумі $500.00; Софія Мартинець, дочка Володимира і Евфрозини Мартинців з Ірвінґтону, Н. Дж., член УНС у 371-му Відділі, — $500.00; Григорій Дзюба, син Володимира і Неонілі Дзюбів з Кенмору, Н. Й., член 304-го Відділі УНС, — $400.00; Джоенн Ліліян Пацен, дочка Василя і Ґлорії Пацен з Парк Ридж, Ілліной, член 125-го Відділу УНСоюзу, — $400.00; Ярослав Чехут, син Степана і Марії Чехутів з Дітройту, Миш., член 491-го Відділу УНС, — $200.00. Подання поданої кандидатки на стипендію Уляни Коргун, дочки Михайла і Марії Коргунів з Трой, Н. Й., члена 191-го Відділу УНС, яка студіює журналістику і мови в Стейтовому університеті, передано Екзекутиві УНС як найповажнішу кандидатку на одну із двох повних стипендій в сумі $2,000.00 для студентів журналістики. Почесно відзначено Ларису Онишкевич з Трентону, що є першою кандидаткою на магістерський диплом з української мови на Пенсильванійському університеті із блискучими осягами в науці. Почесне відзначення без фінансового приділу одержала з уваги на задовільну власну фінансову ситуацію. Усіх зголошень на стипендії було 42. Розгляд зголошень відбувається екзамінаційним порядком, при чому вибираються тих, які мають найкращі ступні в студіях. У данильній черзі з-поміж цих найкращих студентів вибираються тих, які мають найбільші матеріяльні потреби, а дальше узглядняються предмет студій, відповідаючи першенство славістичним студіям з узглядненням україністики, дальше приналежність аплікантів та їх активність в українських студентських молодечих чи громадських організаціях. Членство в УНСоюзі є передумовою розгляду аплікацій.

АННА СЛЮСАРЧУК
народжена в Дітройті в 1950-му році, студіює слов'янські мови і східньо-європейську історію на Овклендському університеті в Рочестері, Миш.

СОФІЯ МАРІЯ МАРТИНЕЦЬ
народжена в Мюнхені в Німеччині в 1948-му році, студіює мови і світову політику в університеті Ратґерса в Ньюарку, Н. Дж.

ГРИГОРІЙ ДЗЮБА
народжений в Гарміш в Німеччині в 1950-му році, студіює політичні науки в університеті Колґейт в Гемілтоні, Ню Йорк.

ДЖОЕНН ЛІЛІЯН ПАЦЕН
народжена в Шікаго в 1949-му році, студіює політичні науки в Льойоля університеті в Шікаго, Ілл.

УЛЯНА МАРІЯ КОРГУН
народжена в Ст. Квантін у Франції 1950-го року, студіює журналістику і мови в Стейтовому університеті в Олбані.

ЯРОСЛАВ ЧЕХУТ
народжений в Залісею в Зах. Україні в 1930-му році, студіює історію у Вейн університеті в Дітройті, Миш.

ЛЯРИСА МАРІЯ ЛЮБОВ ОНИШКЕВИЧ
народжена в Стрию в Зах. Україні в 1935-му році, студіює українську мову в Пенсильванійському університеті.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перший тиждень переговорів

Минулого тижня відбулися в Парижі три перші засідання офіційних нарад представників З'єднаних Держав і Північного В'єтнаму, що тривали разом понад 10 годин. Всі вони були виповнені взаємними оскарженнями, про чому в'єтнамські комуністи не лише закидали Америці „агресію" та жорстокі дії, але й цинічно заперечували активну участь північнов'єтнамського регулярного війська у воєнних діях на території Південного В'єтнаму. Такий пропагандивний підхід виключав будь-яку ділову розмову на тему обопільного скорочення воєнних дій, перемир'я та можливостей замирення на базі якоїсь сприйнятливої для обох сторін розв'язки.

Північнов'єтнамські комуністи взагалі одверто виключають будь-які розмови на тему замирення, поки Америка не припинить бомбардування Північний В'єтнам „і всі інші ворожі дії". Цьому принциповому становищу комуністів Америка протиставить своє принципове становище: вона не припинить бомбардування, поки Північний В'єтнам не стримає інфільтрації своїми регулярними військами південнов'єтнамської території та дальших актів терору. Такі становища одне одне виключають. Питання в тому — як довго кожна з сторін повторюватиме ті свої заяви в різних стилізаціях. Паризькі кореспонденти вказують на факт, що в'єтнамські комуністи винаймали вже приватні доми й помешкання в найближчій околиці Парижу, значить, готовляться надовго залишитися у Франції. Виходить, що цей перший тиждень пропагандивних заяв був тільки частиною „ритуалу" всякого роду конференцій з комуністами, і тому не можна на базі такого однотижневого досвіду робити будь-які політичні висновки.

В'єтнамські комуністи безумовно зволікатимуть до листопада — до виборів нового президента в Америці. Покищо вони піднесені на дусі тим позірним успіхом, що його несподівано осягнули французькі комуністи. В'єтнамські комуністи напевно вбачатимуть в новій ситуації у Франції неначе потвердження своїх надій, що „імперіялісти" слабі, і нічого їм поступатись. Треба буде довгого часу і нових доказів американської сили, щоб вони зрозуміли свою помилку.

Пленум ЦК комсомолу УССР

У середині травня в Києві відбувся п'ятий пленум Центрального Комітету комсомолу УССР, на якому повідомлено, що першого секретаря Ю. Єльченка звільнено від обов'язків і послано на „партійну роботу", а новим першим секретарем „обрано" дотепер невідомого О. Капта, який і виголосив головну доповідь. Провідною думкою тієї доповіді було: за всяку ціну змусити молодь України, щоб вона працювала й працювала „для добра держави" не задумуючись над жадними проблемами нашого часу. О. Капто знову витягнув на денне світло такі сумної слави постаті, як Стаханов і Марія Демченко, що стали символами потогонної системи праці в СССР. У доповіді прозвучало немало тривожних ноток: рядові комсомольці не цікавляться працею комсомольських організацій заводу чи колгоспу, де працюють; серед студентів зростають вимоги надати їм більше прав для самоврядування; щораз збільшується кількість віруючих у Бога; організаційна робота в комсомольських лавах провадиться слабо і старими методами.

Київська „Молодь України" з 15 травня виділила наступне місце в промові О. Капта, нового „начальника" над комсомольською молоддю: „Слід з більшою нетерпимістю ставитись до таких негативних явищ, як релігійні пережитки в свідомості окремої частини молодих людей". Така заява є прямим закликом до чергового обмеження прав людини, хоч право на віровизнання формально записане у совєтській конституції. О. Капто з висоти сесії, схваленої Москвою, позиції першого секретаря ЦК комсомолу УССР загрозив новими судами і розправами в Україні, кажучи: „Останнім часом буржуазна пропаганда і Ватикан намагаються використати в боротьбі проти нас відродження уніятства. У цьому вони об'єднуються з окремими кольоровими угрупованнями націоналістичного підпілля"...

Представник окупаційного режиму злонамисне сугерує думку про нібито одність і одинаковість між національним підпіллям — і вірою людини в Бога, без різниці віросповідання... Пленум ЦК комсомолу в Києві показав стурбованість режиму станом справ, показав, що на страдному небі України знову згущуються північні хмари.

БАРИКАДИ В ПАРИЖІ

Париж: — Від 1 травня студентська молодь Парижу та інших великих міст Франції демонструє, маніфестує, промовляє, співає революційні пісні, протестує. До подібних виступів студентської молоді громадянин різних країн уже до певної міри звикли: демонстрації студентів відбуваються в Лондоні, Кембриджі й Оксфорді (Англія), їм секундують студентські виступи в Колумбійському, Берклейському та інших університетах ЗСА. Бурхливі демонстрації влаштовують студенти в Західній Німеччині, в Італії та Еспанії.

Але й по той бік залізної заслони немає спокою між студентською молоддю. Демонстрації чеських студентів у Празі в кінці минулого року і брутальна акція поліції викликали відому політичну реакцію в суспільстві Чехо - Словацької Республіки. Це привело до зміни режиму в цій країні: „сталінці" мусіли передати владу „лібералам" і „реформаторам" комуністичної партії.

У Польщі „вірний син польського народу", як називають у Москві Гомулку, вислав поліцію бити студентів - демонстрантів, поставив перед суд арештованих студентів і звелів звільнити з університетів тих професорів, що виявили свої симпатії до вимог студентської молоді: свободи в формах демократичного с о ц іялізму, проти диктатури і привілеїв нової кляси, комуністичної бюрократії.

Демонстрації студентів в Україні, в Польщі й Чехо-Словаччині мають також націоналістичне забарвлення: протест проти опіки „старшого брата" в Кремлі, якому залежні народи мусять за виробленим ритуалом виявляти пошану, сердечну прив'язь і вдячність.

В кожній із згаданих країн студенти виступають проти так званого „естаблішменту" (встановленого ладу), з аргументами більшої або меншої ваги.

У Франції до студентських розрухів дійшло з різних причин, і різні елементи молоді брали в цьому участь.

Колись Микола Гоголь у своїх „Мертвих душах" писав, що великі події часто стаються з незначного приводу: поб'ються між собою два різники, і з того починається війна між державами...

Серед французького студентства є групи різного напрямку. Але більшість його об'єднала цими днями акція паризької поліції: на територію Сорбони введено відділ поліцистів, щоб прогнати студентів з цього університету, закритого на короткий час рішенням ректора, призначеного урядом.

Поява поліції в „храмі науки" викликала обурення. 30 тисяч студентів рушили на вулиці Латинського Кварталу (осередок студентського життя) і прорвали поліційний кордон. 10 травня демонстрували не тільки проти вмішування поліції до життя університету: у демонстраціях студенти з'явилися політичні клички проти уряду президента де Голля. До студентських демонстрацій прихильно поставилася також частина професорів університету й інших високих шкіл Парижу та інших великих міст Франції.

Паризька поліція мала гострі сутички з демонстрантами: по обох боках були сотні поранених. До стрілянини не доходило — це була свого роду мовчазна згода між демонстрантами і поліцією. Але демонстранти зуміли учинити в Парижі великий заколот: виривали бруківку з вулиць, робили барикади з підрубаних дерев і захоплених на вулицях автомобілів, уживали проти поліцiянтів сльозотворчих гранат і т. д.

Даремно уряд кликав студентів і людність Парижу до спокою. В центральних кварталах столиці вулиці мали вигляд бойовища: барикади, перекинуті догори колесами авта, повибивані шибки у вікнах домів і крамниць, між демонстрантами з'явилися бородаті студенти на кшталт Фіделя Кастра або одягнуті в тужурки типу Мао Тсе - тунга. Активність такого роду студентів у паризьких демонстраціях і розрухах свідчить про присутність зорганізованого „твердого ядра" в цих подіях.

Є в Парижі також „пара" для німецького Душке, провідника т. зв. Соціялістичного Союзу Студентства, з анархістичним ухилом. Французький „Душке" зветься Даніель Кон - Бендит, що створив свою групу під назвою „22 березня". Як і німецькі послідовники Душке, члени руху 22 березня не мають позитивної програми, для них „рух — усе". Кон-Бендит використав обурення студентів і суспільства поліційною акцією в Сорбоні і навіть виступав у переговорах з ректором університету як речник цього студентства.

Було б дивно, коли б противники уряду президента де Голля не схотіли використати студентських розрухів у своїх інтересах. Коли почалися в Парижі студентські демонстрації, в яких взяли участь „теж кастристи" і прихильники Мао Тсе-тунга, то французька компартія, вірна Москві, поставилася до студентських виступів байдуже і навіть приховано ворожо, особливо тому, що в демонстраціях виявився натиск за повалення уряду де Голля.

Французька компартія на словах критикує де Голля, але вона знає, що в Москві дуже цінять „антиамериканізм" французького президента, бо він вивів Францію з військового союзу НАТО, Північно - Атлантійську договірну організацію. Однак, масовий характер студентських демонстрацій примусив французьку компартію змінити тактику: вона, щоб не „пасти задніх", рішила стати по стороні студентства, бо соціялістична федерація лівиці (соціялісти і радикали) поставилася прихильно до демонстрантів. Тож комуністи Франції, разом з іншими профспілками, теж католицькими, дали наказ своїй професійній організації взяти участь в загальному страйку в Парижі 13 травня.

Концентрована атака проти режиму де Голля, що був установлений у Франції 10 років тому, свідчить про упадок популярности генерала - президента в широких масах людности Франції.

Невдоволення серед робітництва росте через господарську кризу і безробіття. Селянство нарікає на низькі ціни на продукти свого господарства і на спекуляцію. Інтелігенція проти „персонального р е ж иму" президента. Середня кляса докоряє де Голлеві за його залицяння до комуністичних вождів Китаю і Північного В'єтнаму, бо ця політика підсилила вплив китайської компартії у Франції. Також ворожість де Голля до НАТО збудила в французькому суспільстві осуд: адже таким „блискучим відокремленням" Франції де Голль ніяк не змінив безпеки своєї країни супроти СССР. Тепер совєтські воєнні кораблі плавають по Середземному морю і беруть під свою контролю морські бази в Альжирі, що раніше належали Франції.

Уряд де Голля знаходиться під натиском різних невдоволених груп суспільства. Для де Голля події, що сталися саме в днях десятиліття його приходу до влади (13 травня 1958 року) — це „мементо" (пам'ятай): у політиці часто буває, що популярна і впливова людина втрачає контакт з масами й потребами життя, і тоді відчуває свою ізольованість і самітність, мов плавець на хвилях розбурханого моря.

Viator

В. Чапленко

ПРО ТОГО, ХТО ВИБРАВ ВОЛЮ

(1)

Я маю на увазі Віктора Кравченка, автора книжок „Я вибрав волю" та „Я вибрав справедливість". Назва першої книжки стала у вільному світі крилатим висловом, що означає втечу з комуністичної неволі. Своєю втечею і її свідомим оформленням — оцими книжками В. Кравченко кинув сміливий виклик страшному деспотизмові нашого часу, який, лицемірно фальшивими гаслами „найпередовіші демократії та свободи", намагається накинути всьому людству темряву нового Середньовіччя, що має позбавити людину найелементарніших вільностей, волі і творчости. Отож учинок В. Кравченка та його книжки і були самовідданим опором та протестом проти комуністичного зневажування гідности людської одиниці та народів. Ця ідея пронизує наскрізь його книжки, що являють собою, як він пише про першу книжку, „оповідання про життя одного типового росіянина" (? — В. Ч.), а походить вона (ідея) від моральної вдачі його батька й матері, особливо першого. Його батько був свідомим борцем з царською деспотією під час революції 1905 року, але з самого початку поставився вороже до нової комуністичної деспотії, що, як він не раз це зазначав, багато перевищила царську деспотію. „Поштовхом було моє дитинство, насичене здоровим ідеалізмом мого батька й глибокою релігійною вірою моєї матері, — писав В. Кравченко. — Їхня доброта, їхня любов до людей, хоч були різні походженням (у батька від революційних традицій попередніх поколінь, а в матері від християнства — В. Ч.), але в суті ті самі, і ця суть залишилася в мені". Моральний образ його батька був його сумлінням навіть тоді, коли він, В. Кравченко, цілком випадково, внаслідок „механічного" втягнення в комуністичну партію, опинився був на високих щаблях диктаторської бюрократичної драбини. Цей образ наповняв його ненавистю до „диктатури пролетаріяту" і вимагав шукання способів боротьби з нею. А що боротьба в умовах терористичного режиму була неможлива, то В. Кравченко і вирішив тікати у вільний світ, щоб звідти завдати удару цій тиранії. Одним із способів цієї боротьби було виявлення правди хоч би у вигляді книжки про неї, і це він учинив, випустивши в світ 1946 р. „Я вибрав волю", видану в першій мові на англійську мову. Пізніше він зорганізував з цією ж метою прилюдний суд у Парижі, внаслідок якого вийшла його книжка англійською ж мовою „Я вибрав справедливість" (1950 р.). Книжка „Я вибрав волю" була справді дошкульним ударом по комуністичній деспотії т. зв. „Радянського Союзу", вона розійшлася по всьому світі в перекладах майже на всі літературні мови світу, в тому числі й на українську (з деяким скороченням). Це була не просто одна з „найкраще продаваних" книжок, що їх звичайно незабаром після недовгого успіху в Америці забувають, а справжній людський документ доби, що має тривалу історичну вартість. Можна навіть думати, що вона психологічно започаткувала з „холодну війну" між вільним Заходом і деспотичним Сходом, властиво, з комуністичним „Радянським Союзом", який після розгрому гітлерівської Німеччини, підкоривши собі ще й скомунізований Китай, став потужним носієм тоталітарного деспотизму. Особливе значення мала і має ця книжка, як і взагалі закордонна діяльність В. Кравченка, для українського народу, для його визвольної боротьби. Не можна бо скинути з рахівниці того, що В. Кравченко — син українського народу і що в цьому його великому вчинкові відбилися моральні якості, ба й волелюбний дух українського козацтва. „Поштовхом для мого розриву з режимом Сталіна, — писав він, — було, як відомо, доля мого народу, що появив бунтарів навіть у найтемніші віки, за найдеспотичніших та найжорстокіших тодішніх володарів". Він же й походив з того краю, де найдовше зберігався волелюбний дух українського козацтва — з колишніх Вільностей Війська Запорізького (сучасне Запоріжжя, Січеслав - Дніпропетровське). То інша справа, що історична недоля українського народу покалічила його рід і його самого, як скалічила вона й воєнного генія „батька" Махна та багато інших видатних синів нашого народу, приспавши в них українську національну свідомість.

Сім'я Кравченків — це була зросійщена робітнича сім'я, і рідною мовою В. Кравченка була російська мова, та й усе його життя протікало в чужому середовищі, а події й процеси нової доби на Україні позначились на ньому дуже й дуже мало. Хоч він був свідомий свого українського походження і Україну не раз називав „моєю рідною Україною", з великою любов'ю ставився до українських селян (не так, як інші містюхи з українських зросійщених міст, що погорджували ними), любив українські пісні і співав їх, ба навіть умів говорити по-українському, але його життєві шляхи ніколи не сходилися з шляхами боротьби українського народу за своє визволення.

І це болюче відчуває український читач його книжок, коли довідується з першої книжки, що він був проти українізації високих технічних шкіл на Україні, а після ліквідації цієї української схвалив цей наступ русифікації, мовляв, партія вчинила так, як він і його неукраїнські товариші думали. А в своїй книжці „Я вибрав справедливість" він написав навіть таке: „Тому, що я українець, деякі сепаратисти хотіли використати мене для обґрунтування права України на відокремлення. Та я їм відповів, що я проти „радянського режиму,але не менше й проти розривання моєї країни на малі шматки"... „Я проти імперіялістичної політики, але я й за збереження цілости моєї батьківщини в її історичних, національних та політичних кордонах" (стор. 29 англійського видання).

З усього цього випливає й певна плутанина в його текстах: в одних випадках він каже, що він українець, в других — що він „типовий росіянин" (як ці ми бачили хоч би в отій наведеній вище цитаті), у третіх — що він репрезентує свій нарід без визначення його етнічного обличчя (як був в цитаті про бунтарський дух). Свою першу книжку він присвятив „народам Росії", а в тому ж самому абзаці пише про „краще майбутнє нашого народу" (в однині). Як же порівняти в цьому розумінні першу й другу книжки, то складається враження, що в першій книжці більше його, сказати б,безпосередньої українськости, а в другій переважає вже „малоросійство".

Тим то можна думати, що в цій його еволюції відіграло певну ролю те російське емігрантське середовище, в яке він після втечі з посольства потрапив. Це середовище можна б визначити як середовище газети „Новое Русское Слово", а для пізнішого часу, може й середовище соліДаристів.

Чимало плутанини могли внести в тексти його книжок, особливо першої, перекладачі та „стилісти", як це знати з історії написання та редагування першої книжки. У „кінцевому слові" першої книжки він написав: „само собою, що я писав цю книжку російською мовою, і її перекладено на англійську мову, а англійський текст опрацьовано в дусі і стилі американських текстів". Тим то трудно сказати, що в цьому стилі належить безпосередньо Кравченкові, а що „докинули" від себе ці „стилісти" та редактори, люди з середовища газети „Новое Русское Слово", відомі з своїх антиукраїнських тенденцій.

Але можна з певністю сказати, що вживання слів „російський", „Росія" (як оті „народи Росії",що їм Кравченко присвятив свою першу книжку) замість „радянський", „Радянський Союз", — це справа рук цих американських редакторів, які, як ми знаємо, навіть грузинів називають „росіянами" (це було в „Ню-Йорк Таймс"-і). А що автор добре англійської мови не знав, то він, хоч і пише, що „особисто переглянув і обробив кінцеву частину", але, напевно, не міг чинити особливого опору цим редакторським змінам. Як відомо, участь таких редакторів у виготовленні остаточного тексту й відзначала була газета французьких комуністів „Юманіте", мовляв, книжку написали редактори, а не сам Кравченко, і це стало приводом для його паризького суду.

Щодо можливого втручання середовища газети „Новое Русское Слово" для вилучення „сепаратистичних" думок із книжок В. Кравченка також не може бути сумніву. Зуміли ж вони повикидати з книжки М. Джіласа „Нова кляса" доброзичливі думки до українського народу місця!

(Закінчення буде)

СТАВИТЬ ЗА ПРИКЛАД ФРАНЦУЗІВ КВЕБЕКУ

Місячний журнал „Союзу Українок Канади „Промінь" в числі з квітня ц.р. надрукував статтю Лідії Лугової „За душу української дитини", в якій наведені приклади факти з „вивчення" української мови: „З суботніх шкіл, школа на Роземонті в Монтреалі є одна з найбільших в місті і в Канаді. В шкільному році є 27 лекцій по 2.30 год. І чи є який учитель, щоб і мови навчив, читати і писати, як дома батьки дитині хоч трохи не поможуть? Будуємо залі, церкви і не хоче ніхто знати, що ми хоч у своєму дому до них ходити.. Якби учителі могли платити мамам за навчання рідної мови, то напевно не було б такого жахливого стану. Родина — батько та мати мають дати дитині національну свідомість, навчити її бути гордою за свою національну приналежність. Хай прикладом для нас будуть французи у Квебеку, які за 300 літ не загинули, а навпаки — борються за свої права, а головно за свою мову".

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

Частина III

НАТАЛЯ

(38)

Всі, хто його знали, зберегли вдячну пам'ять про цю шляхетну людину.

Але певно найтяжчий та найглибший слід залишила ця втрата на Наталиній вразливій душі. Занадто близько прийшов мимо неї янгол смерти, занадто глибоко відчула цей ледовий холод, цей подих небуття, занадто темну тінь кинули його чорні крила на її життя. Якось зразу все зблідло, змарніло навколо, все здавалося зайвим і непотрібним. Нащо це все?

Хіба варто щось робити, щось починати, коли кожної хвилини може надійти кінець?

Все марне... Все суєта сует... Все ілюзія... Все мана...

Нічого не хотіла, нічого не бажала, нічого не сподівалася, навіть не читала.

Змарніла, томилась і нудила світом. Ніяк не могла прийти до себе. Правда, що і загальні обставини не сприяли гарному настрою, а навпаки ще більше керували думки до песимістичного напряму.

Передусім це смутне оточення, ці похмурі скали, за якими сонце ховалося на дві години скорше і сходило також пізніше, так що день був значно коротшим, як на горі. І ця тісна безоборна долина гнітила Наталю. Малесенький садочок під самою скалою, де було так мало сонця і де не хотіло нішо рости на тому каменистому, бідному ґрунті, здавалося їй після сільського, широкого простору якимось засланням за кару. Темний парафіяльний дім стояв при самій церкві, так що вікна вітальні та їдальні виходили безпосередньо проти дзвіниці.

Особливо тяжке враження на чутливу і музикальну Наталю робив „похоронний дзвін". По старому звичаю, коли в парафії хтось вмирав, найперше повідомляли паламаря, який мав негайно дзвонити „по душі". Дзвонарем був старий Данило, великий майстер свого діла, особливо вмів він дуже жалісно дзвонити „по душі". Спочатку вдаряв дуже сильно в великий дзвін і він гудів зловіщо, голосно, протяжно:

„Бам" — павза...
„Бам" — павза...
„Бам" — павза...

І так 12 раз ударяв цей дзвін, і павзи були все довші й довші, а потім зачинався страшний лемент малих дзвонів, які перебивали один одних аж заливалися...

Недаремно діставав Данило свій „п'ятак": дзвонив він з таким почуттям, що це вливало навіть на зовсім спокійних і навіть твердих людей.

Бабуся казала Данилові:

— Та нащо так довго дзвоните по душі, людині аж серце з того перекидається?

— Не можна, матушко, інакше, так треба дзвонити, бо так навчили мене мій покійний дід. То треба, щоб кожна людина почула, як то тяжко душі йти на той світ. Дванадцять разів, то дванадцять сходів до неба, і чим вище, тим тяжче душі нести свої гріхи. А коли душа вступить на найвищий ступінь, тоді покидає свої тіло, і в тій хвилині людина вмирає. Тоді починається той лемент за померлим. То діти так плачуть та кричать за своєю мамою або татом... Не можна інакше...

Той самий Данило колись у простоті душевній приобіцяв, старій пані-матці, що як помре „молода матушка" (так ніжно називали Наталю в парафії, бо була вона маленька, тоненька й слабенька), то він так буде дзвонив, що ніхто не чувал такого дзвонів.

— Та Бог з вами, Даниле! Чому молода матушка має помирати? Як можна таке казати! Та ж то гріх про це споминати!

— Я нічого злого не кажу. Хай Бог боронить! Але молоді матушечка такі маленькі та слабенькі, що то кожний бачить та й дивується — в чому тільки та душа у них держиться?

Дійсно Наталя виглядала тоді часами як дух...

Взагалі особливе враження справляв погляд її очей. Часто здавалося, що вона дивиться кудись далеко, далеко і зовсім не помічає нічого навколо себе. Про що вона думала, де блукали її думи в той час — ніхто не знав. Вона не мала близьких приятелів, з якими могла б тими думками поділитись. Хіба один Петруша може те знав...

По смерті о. С. ці похоронні дзвони доводили Наталю просто до розпачу. В такі хвилини вона благала свого чоловіка випустити її чимскоріше з цієї темної ями, що в тій ямі не може більше жити.

Отець Константин, як звичайно, дуже хотів заспокоїти Наталю і виконати її бажання, але це була для нього надзвичайно складна й тяжка справа, і треба було довгого часу, щоб знайти якусь можливість для цього.

Все таки, щоб потішити свою Наталю, він виконав її давню мрію — купив для неї клявір. В тих часах це був дуже коштовний дарунок.

Наталя оживилась, грала і співала,але не довго. В тепному, похмурому домі якось не мала настрою співати. І пташки співають, коли сонечко світить, а як насунуться хмари, співати перестають ні або тривожно літають... Часом схвильована підходила вона швидко до клявіру, сідала раптово відхиляла кришка і неслася по кімнаті мелодія, повна чуття. Але зразу ж по тому складала голову на руки і гірко плакала. А іноді над вечір, коли заходило сонце, тихенько співала „Світе тихий".

Цей спів діти запам'ятали на все життя.

Особливо любив Наталин спів її брат Петруша, але бабуся не дуже любила, казала, що той спів завдає їй ще більшої журби. Взагалі не подобався клявір бабусі.

— Ні тобі стіл, ні тобі канапа, — казала. — Ні коло того сісти, ні на то щось положити, тільки місце забирає та фудрига.

Взагалі бабуся не признавала ніяких „настроїв", вважаючи їх тільки примхами та химерами.

— Щоб то ділося в світі, якби кожний чекав „настрою" та робив те, що йому хочеться? Один хоче пиячити, другий — красти, третій — бити байдики. Людина мусить мати характер і робити не те, що хочеться, а те, що треба.

— Бабусю, чом ви чекаєте від людей чогось гіршого? Хіба всім хочеться пиячити чи байдикувати? Є багато людей, що хочуть робити щось добре...

— То правда, що до доброго є охочі, але хто має робити те, чого ніхто не хоче робити, хоч то є необхідним для людей. Ось дивись на Константина. Коли придуть уночі за ним, щоб їхав кудись сповідати, бо людина помирає. А тут сльота, чи мороз та завірюха. А дорога яка! Двічі переїздити поночі через річку, а потім попід скелею вузенькою дорогою, досить щоб кінь посклизнувся і всі впадуть у провалля. Константин те добре знає. Чи хочеться в нього туди їхати?

А чи чув хто коли, щоб він відмовився або сказав хоч яке слово з досади? Завжди іде, хоч би то був останній вибрак, все одно іде, бо має характер, має Бога в серці, не залишить бідного чоловіка померти без сповіді та причастя. Ні один лікар з міста не поїхав би уночі, а Константин поїде і нічого не візьме.

Дуже поважала бабуся свого зятя. За характер, за бездоганну чесність, за справедливість. Взагалі вважала його зразковою людиною.

(Далі буде)

Пластуни пом'янули свого Основоположника в сороковий день смерти

В сороковий день від смерти Основоположника Пласту д-ра Олександра Тисовського, пластуни по всьому світу, збірно й одинцем, молилися за спокій душі свого Дрота, як вони його назвали.

Дрот помер 29 березня ц.р. у Відні, Австрія, на 83-ім році життя. Пластову організацію започаткував у Львові в 1911 році, в 1913 році видав коротку інформаційну брошурку про Пласт, а в 1921 році основний підручник „Життя в Пласті" (перевиданий і доповнений в 1959 р. в Торонті).

В Ню Йорку відправлена була панахида за спокій душі Дрота в п'ятницю, 10-го травня ц.р. о год. 7-ій веч. в церкві св. Юра в присутности коло трьох соток пластової молоді та сеньйорів. Служили пл. сен. о. Володимир Ковалик і о. Володимир Рабій.

Після панахиди Стежа І-го Куреня ім. Степан Тисовського, якого Дрот був членом, — запросила сеньйорів і старших пластунів на святочну пластову гутірку в Народному Домі.

В присутності понад 60 осіб відкрив гутірку Стежовий Куреня, пл. сен. Тиміш Білостоцький. Потім пл. сен. Михайло Пежанський, кол. член першого юнацького гуртка в 1912 р., поділився з присутніми своїми спогадами про початки Пласту. Він потвердив загальноприйняті дані, що в 1911 р. рівночасно ведено пластову працю під проводом Олександра Тисовського між учнями в Головній Гімназії у Львові, під проводом Петра Франка на Філії й т. зв. „тайний Пласт" під проводом Івана Чмоли в приміщеннях спортового товариства „Січ". Цей останній включав вже тоді один гурток пластунок. Спомин одної з цих пластунок, пл. сен. Анни Ратич з Ню Джерзі, прочитано після доповіді пл. сен. Пежанського.

Кінцевою точкою була розповідь пл. сен. Юрія Ференцевича, голови Головної Пластової Булави, про перебіг похоронів Дрота. Доповідь була ілюстрована численними знимками.

Святочну гутірку закінчено молитвою, що її провів пл. сен. о. д-р Вол. Ковалик, ЧСВВ, та співом „Христос Воскрес", що його співається замість „Вічная пам'ять" у великодному часі.

а.м.м.

Бріджпорт, Конн.

ЗБОРИ ВІДДІЛУ УККА

Річні Збори Відділу УККА відбулися 4-го лютого о год. 4 по пол. в Українськім Народнім Домі.

Голова Відділу УККА Анатоль Фалько відкрив Збори. На предсідника вибрано пані Мирославу Чубату, а на секретаря Ярослава Гуру.

По звітах Управи: голови, секретаря, касира і культ.-освітнього референта, та дискусії приступлено до вибору нової Управи на 1968 р.

Вибрані: Анатоль Фалько — голова, Василь Пелещук — заст. голови, Ярослав Гура — секретар, Олександер Самчук — касир; Члени Управи: Володимир Болонний, Культ.-освіт. референт — Мирослав Стахів. Контрольна Комісія: Тарас Сливінський, Петро Бойчук і Богдан Романів.

Управа Відділу УККА в діловім році 1967 наладнала співпрацю між всіми українськими громадами в Бріджпорті, влаштувала дві академії та концерт в 50-туріччя Української Революції. Концерт дуже добре вдався. Піднесено з упадку УНФонд до 750 дол. Цей фонд завдячується збірщикам Олександрові Самчукові й Ярославові Гурі.

Молоді, родженої і прибулої до Америки, не можна притягнути до співпраці. Щороку кілька процентів української молоді відходить до чужих громад.

Намічено в 1968 р. відзначити бенкетом 50-ліття відновлення Української Держави та 50-ліття Листопадового Зриву.

Яр. Гура

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

33 Іст 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й. 10003

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку

— відбудуться —

в суботу, 25-го травня 1968 р.

о год. 7-ій вечером
в ДОМІВЦІ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛЮБУ
при 33 Іст (Схід) 7-ма вулиця в Ню Йорку
із слідуючим порядком нарад:

1. Відкриття Звичайних Загальних Зборів.
2. Вибір Президії.
3. Відчитання протоколу з попередніх Звичайних Загальних Зборів.
4. Звіти: а) Ради Директорів; б) Управи; в) Контрольної Комісії; г) Товариського Суду.
5. Дискусія над звітами.
6. Уділення абсолюторії уступаючим завідуючим органам.
7. Доповнюючий вибір 14-ох членів Ради Директорів.
8. Вибір Контрольної Комісії.
9. Вибір Товариського Суду.
10. Вибір голови Ради Директорів, двох заступників і секретаря.
11. Винайм площі.
12. Внески й запити.
13. Закриття Звичайних Загальних Зборів.

Якщо в означеній годині не явиться приписана статутом кількість членів, Звичайні Загальні Збори відбудуться на годину пізніше.

Пригадуємо, що згідно із статутом, що в Звичайних Загальних Зборах мають повне активне право (бути вибраним) і пасивне (голосувати) тільки ті члени, що вирівнали свої членські вкладки до Українського Спортового Клюбу по день 31 грудня 1967 р. Членські вкладки можна вирівняти кожного вечора в домівці УСК-у до дня Зборів включно, т. є. до 25 травня 1968 р.

Після Звичайних Загальних Зборів відбудеться перше засідання Ради Директорів і вибір нової Управи Українського Спортового Клюбу на 1968-69 рік.

ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ ЯВОРІВЩИНИ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ВСІХ БУВ. ЖИТЕЛІВ ЯВОРОВА І ПОВІТУ, ЯК ТАКОЖ ПРОФЕСОРІВ І УЧНІВ ЯВОРІВСЬКИХ ШКІЛ

подавати свої і знайомих АДРЕСИ в справі

ЗОРГАНІЗУВАННЯ КОМІТЕТУ ЯВОРІВЩИНИ

За Ініціятивний Комітет:
Інж. Кульчицький Степан
Мгр. Масюк Степан
Інж. Харамбура Іван

Адреси проситься подавати на адресу секретаря:
Irena Sajewych-Wanchycka
2212 Brown Street, Philadelphia, Pa. 19130

Радіостанції в Аргентині інформують про пам'ятник в Буенос Айресі

Буенос Айрес. — З огляду на великі простори, українці у цій країні особливо подбали про широку мережу радіопересилань українською і еспанською мовами. Вже по декілька радіопрограм були присвячені біографії і творчості Тараса Шевченка, а також справі здвигнення пам'ятника Кобзареві в столиці Аргентини, заходами Комітету Будови Пам'ятника під керівництвом д-ра Василя Іваницького про пожвавлення збірки фондів і т.п. В пересиланнях уже не раз згадувано про те, що українці з ЗСА і Канади та навіть з европейських країн також починають надсилати свої пожертви на будову пам'ятника, що постане на прегарній столичній площі поблизу пам'ятників батькові американського народу Дж. Вашінґтонові та аргентинському героєві визвольної боротьби. Більшість радіостанцій зробили вже по кілька пересилань на цю важливу тему: в самому Буенос Айресі „Вільна Україна" з „Радіо Антартіда", Державна Радіостанція „Радіо Насіональ", „Голос України" з Радіо „Сплендід". Також радіовисильні в містах Чако, Кордобі й Обері надавали відповідні Шевченківські програми, інформуючи українців та еспанськомовних співгромадян про видатний задум і про цілову його підтримку збоку українців із заможніших країн світу, з найвищим стандартом життя. Буенос Айрес славиться красою парків і пам'ятників, і пам'ятник духовому провідникові України і всіх народів, що ще в неволі, має бути одним із найкращих, а це вимагає значних коштів. Для бажаючих допомогти українцям в Аргентині гідно зреалізувати цей задум, подаємо ще раз адресу, куди можна надсилати не персональні чеки, а тільки банкові „моні-ордери" (найвища висота американського банкового „моні-ордеру" є 250 дол.), з дописокою на окремому папері: поданням власної адреси й зазначенням: „На пам'ятник Т. Шевченкові в Аргентині":

Cooperativa de Credito Ltda.
"RENACIMIENTO"
Maza 144, Auenos Aires
— o —
Cooperativa Integral Ltda.
"FORTUNA"
Soler 5039, Buenos Aires
— o —
Coop. de Credito y Consumo
"TRIDENTE"
Suipacha 842, Buenos Aires
Rep. Argentina

Державна радіовисильня „Радіо Насіональ" підкреслила в одній із нових програм, що здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі це справа не лише великої культурної, а й загальнополітичної ваги.

З діяльности Фонду Допомоги Громадським Працівникам у Мюнхені

На терені Німеччини діє українська допомогова установа Фонд Допомоги Громадським Працівникам. Кожного року Управа ФДГП складає звіт з діяльности. Контролю діловодства ФДГП за 1967 рік перевела недавно його Контрольна Комісія в складі о. прот. П. Дубицький і сот. С. Довгаль. Зі звіту Контрольної Комісії про діяльність Управи Фонду можна довідатись наступне про цю допомогову установу:

В 1967 році було 40 членів - жертводавців Фонду Допомоги, що дали свою згоду платити щомісяця вкладки на загальну суму 305 нм. Крім постійних членів, були ще особи, які вплатили одноразово вкладки до Фонду в різній висоті.

У 1967 році зібрано вкладок на суму 3,600.30 нм., з якої виплачено 2,900 нм. на допомогу, 55.21 нм. на адміністрацію а решту 645.09 нм. разом із сальдом з 1966 року в сумі 1,462.10 нм., цебто разом 2,107.19 нм. залишено на виплату допомоги в наступному році. Цю суму грошей відкладено на майбутнє, бо вплати зменшуються й тоді Управа Фонду не була б спроможна виплатити заплянованих допомог.

Впродовж 1967 року Управа приділила допомогу трьом особам по 100 нм. та іншим трьом по 50 нм. виплачуваних що другий місяць. Крім того наділено ще 7 осіб одноразовою допомогою з нагоди свят по 50 нм. Особи, яким приділено допомогу, це люди старшого віку, переважно хворі. Всі вони вели працю на громадськім полі в краю та на еміграції, а тепер перебувають під матеріяльною опікою невисокого рівня Соціяльного Уряду.

Всі гроші зібрані в Німеччині за винятком деяких сум, що надійшли з Австрії, Америки та Англії. Жертводавці, довідавшись з преси про існування Фонду Допомоги Громадським Працівникам, також зложили свої пожертви.

Витрати на адміністрацію становили в 1967 році коло 1.5% від зібраної суми, головно на порто. Це слід завдячити Управі Фонду, що працювала безкоштовно, а навіть покривала різні витрати при збиранні внесків власними засобами.

Управа Фонду відбула два засідання, на яких вирішено, кому та в якій сумі належить уділити допомогу, беручи до уваги опінію двох поручителів щодо потреби даної особи в допомозі.

До Управи Фонду належать:

М. Керницький — голова
О. Яримович — секретар
О. Лощенко — скарбник

Адреса ФДГП:

8 München 2
Augustenstr. 46/III
Germany

Допомогу в Зах. Німеччині провадять також ЗУАДК, ЦПУЕН та кол. УЧХрест.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ
НОВІ ВИДАННЯ

Р. Кіплінґ: Ліспет (оповід.) $.20; Ол. Ільченко: Козацькому роду нема переводу... (роман, 540 ст., в тверд. опр.) $5.00; Е. Гемінґвей: За рікою в затінку дерев (ром., в тверд. опр.) $1.00; В. Чапленко: Пиворіз (повість, 170 ст.) $2.85; Адигейські мови (І і ІІ книги) $3.85; П. Панч: Синів не віддам! (повість) $0.75; Ів. Манило: Пеани і кпини (поезії) $0,50; М. Вінграновський: Сто поезій (130 ст.) $0.80; „Ельдорадо" (вибране) $0.55; Літ. часопис „Волосожар", чч. 1, 2, 3, 4, 5, 1968 $0.50; ціна 1 прим. $0.15, річна передплата 1 дол. Замовляти в ОУП „Волосожар":

Wolosozar, P.O. Box 472
Vineland, N.J. 08360. USA

Успіхи українського науковця

Професор Ярослав Пеленський отримав в лютому ц.р. докторат (Ph.D.) Колюмбійського Університету після захисту дисертації на тему "Muscovite Imperial Claims to the Kazan' Khanate: A Case Study in the Emergence of Imperial Ideology" („Московські імперіяльні претенсії до Казанського ханства: Дослідча студія про виникнення імперіяльної ідеології"). Дисертація Ярослава Пеленського була номінована на нагороду ім. Clarke F. Ansley.

Це вже другий докторат Я. Пеленського. Він також має докторат (Dr. phil.) Мюнхенського Університету (1957), в якому захистив дисертацію на тему "Der Ukrainische Nationalgedanke in Lichte der Werke M. Hrusevskyjs und V. Lipinskys" („Українська національна думка в світлі творів М. Грушевського і В. Липинського"). В 1964 р. Я. Пеленський отримав диплом Російського інституту Колюмбійського Університету написавши дипломову роботу на тему "Soviet Ukrainian Historiography After World War II" („Українська совєтська історіографія після другої світової війни").

Він був стипендіятом Фундації Форда (Foreign Area Fellowship Progra) і Колюмбійського Університету в роках 1961-1965. На літо ц.р. Ярослав Пеленський отримав дослідчу стипендію від American Philosophical Society на виготовлення монографії до друку.

До його друкованих наукових праць належать між іншими наступні: "Geschichtliches Denken und Politische Ideen V. Lypynsky's" („Історичне мислення і політичні ідеї В. Липинського), Jahrbuecher fuer Geschichte Osteuropas (Німеччина), IX (1961); "Soviet Ukrainian Historiography After World War II" („Українська совєтська історіографія після другої світової війни"), Jahrbuecher fuer Geschichte Osteuropas, XII (1964); "Recent Ukrainian Writing" („Нове українське письменство"), Survey (Англія), квітень, 1966 (в цій статті подано вперше в провідному англомовному журналі аналізу сучасної літературної ситуації в Україні); "Muscovite Imperial Claims to the Kazan' Khanate" („Московські імперіяльні претенсії до Казанського ханства") Slavic Review (ЗСА), XXVI (1967).

В 1964 р. Я. Пеленський був призначений як Assistant Professor (асистент професор) в American University, Washington, D.C., де викладав російську і східньо-европейську історію. В 1967 році був підвищений до ранги Associate Professor (надзвичайного професора). У вересні 1967 р. він був покликаний до University of Iowa як Associate Professor російської і східньо-европейської історії. У весняному семестрі 1968 р. Ярослав Пеленський викладає як професор-відвідувач старо-руську і ранню східньо-европейську історію в Колюмбійському Університеті.

Я. Пеленський є одружений з Христиною (ур. Бук) і вони обоє є членами УНСоюзу.

НАПРИКІНЦІ ВІЗИТИ ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ДЕ ҐОЛЛЯ В РУМУНІЇ ПРОГОЛОШЕНО спільний комунікат, в якому де Ґолль і румунський президент Ніколай Чаушеску поручають негайне припинення американських налетів проти Північного В'єтнаму — нічого не згадавши про будь-яку відповідну рекомпенсату збоку Північного В'єтнаму. В тому спільному комунікаті говориться про конечність зберігання повної суверенности й проти втручання будь-якої іншої держави у внутрішні справи.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних в Україні, своїх Друзів і Знайомих та все Українське Громадянство, що дня 20-го травня 1968 року на 53-му році життя, по важкій недузі, помер у шпиталі в Бофало, Н. Й., наш незабутній МУЖ і БАТЬКО

св. п. ОЛЕКСА СЕНИК-ЗАПОРІЗЬКИЙ

магістер славістики Сиракюзького університету, письменник-байкар, бувший політичний в'язень сибірських концтаборів, член Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово".

ПАНАХИДИ відбудуться в похоронному заведенні Петра Мацка в днях: 21-го травня, о год. 8-ій ввечері, 22-го травня, о год. 7-ій ввечері враз із похоронними відправами в Українській Православній Церкві св. Луки в Сиракюзах, Н. Й., а ПОХОРОН — в четвер, 23-го травня 1968 року на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., о год. 2-ій по полудні.

В глибокій жалобі:
дружина НАДІЯ
дочка ОКСАНА
Рідня в Україні

139 Milnor Avenue
Syracuse, N.Y.

Ділимося сумною вісткою з Членами ОДВУ і Братніх Організацій та всією Українською Громадою, що 18-го травня 1968 року відійшов у Вічність

бл. п. Пантелеймон Шуган

член Центральної Управи Організації Державного Відродження України (ОДВУ), в'язень Берези Картузької та польських і німецьких тюрем, підстаршина 1-ої УД УНА, безстрашний борець за волю Українського Народу.

ПОХОРОН — у вівторок, 21-го травня 1968 р. о год. 8:30 ранку з церкви св. Юра на Український Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Сумуємо разом з Родиною і глибоко Їй співчуваємо.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

З найглибшим жалем і смутком повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що чотири дні після смерти нашого Дорогого Батька бл. п. Василя Зеленка, в середу 8-го травня 1968 р. по тяжкій недузі на 67 р. життя відійшла у Вічність наша Дорога МАМА й БАБУНЯ

бл. п. КАЛИНА ЗЕЛЕНКО
(з дому ПЛАХТА)

Похоронні відправи відбулися у п'ятницю, 10-го травня у похоронному заведенні Парк Меморіял, а похорон в суботу, 11-го травня 1968 р. з церкви св. Юрія Побідоносця. Тлінні останки похоронено на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні.

У глибокому смутку:
ОЛЕНКА І ІВАН СТАДНИК — дочка і зять
ОЛЕСЬ, МАРІЙКА І СОФІЙКА — внуки в Едмонтоні, Канада
ДОКІЯ СТЕЦИК, МАРІЯ КОЗМЕНЮК — сестри
ІЛЬКО ПЛАХТА — брат — в Україні

31-ий ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ) в БАЛТИМОРІ, Мд.
має шану запросити Вас на

Жалобні Сходини

В 30-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Полк. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Голови Проводу Організації Українських Націоналістів
Жалобні Сходини відбудуться

в неділю, 26-го травня 1968 року

в ДОМІВЦІ „САМОПОМОЧІ"
при 239 Сант Бродвей в Балтиморі
після Богослужень в Українських Церквах
о годині 12-ій в полудне.
До участи запрошуємо все Українське Громадянство, Студенство і Молодь.

УПРАВА 31-го ВІДДІЛУ ОДВУ

Ділимося сумною вісткою з Земляками Теребовельщини та всією Українською Громадою, що в суботу, 18-го травня 1968 року відійшов у Вічність заслужений діяч Теребовельщини, один з членів-ініціяторів Головного Комітету Теребовлян та його організаційний референт

св. п. ПАНТЕЛЕЙМОН ШУГАН

ПОХОРОН — у вівторок, 21-го травня 1968 р. о год. 9:30 ранку з похоронного заведення П. Яреми, до церкви св. Юра, а звідтіля по Св. Літургії на Український Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ТЕРЕБОВЛЯН

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. **НАТАЛІЇ з МЕЛЕШКЕВИЧІВ МОХНАЦЬКОЇ**
на Теребовельський Збірник
зложив 20.00 дол.
Д-р Антін БАЗАР з Торонта

Разом з попередньою збіркою сума на „Теребовельський Збірник" виносить — 194.00 дол.

В пам'ять Дорогого Кузина
бл. п. адв. **МИРОНА ЛУШПИНСЬКОГО**
зложили на Фонд Катедри Українознавства у Гарвардському Університеті:

Стефанія ЖУКОВСЬКА	50.00 дол.
Д-р Луїза і д-р Евген ОМЕЛЬСЬКІ	50.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу
св. п. мґра **МИРОНА ЛУШПИНСЬКОГО**
складаю 10.00 долярів
на Пластовий Дім в Ню Йорку
Д-р Яків ГУМОВСЬКИЙ

ПОДЯКА

Дня 22-го лютого 1968 р. несподівано відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО і БРАТ

бл. п. Інж. ЯРОСЛАВ РАКОВСЬКИЙ

У безмежному нашому горю, наші Приятелі, Рідні та Знайомі не жаліли ні часу ні труду й прийшли до нас з висловами сердечного співчуття, та — переживаючи нашу болючу втрату — провели разом з нами тяжкий час ВІЧНОЇ РОЗЛУКИ. За це Всім складаємо щиру подяку.

Щиро дякуємо за похоронні відправи, Заупокійну Службу Божу та Панахиди пароховi Клівленду о. монсін. Ґреськові та о. совітникові Тимкову й о. д-рові Пеліхові, що у висліді їхнього християнського серця та пошани до Покійного з власної ініціятиви прибули відпровадити Його в Божу Вічність!

Зокрема дякуємо о. д-рові Пеліхові за сердечні зворушливі слова прощання в часі Служби Божої.

Щиро дякуємо Товаришам Зброї Покійного, комбатантам ОбВУА за держання почесної стійки в часі всіх похоронних відправ.

Дякуємо Голові ОбВУА Клівленду п. мец. Топоровичові за змістовні слова прощання в часі Панахиди та за передання на цвинтарі найстаршому синові Покійного українського національного Прапору, що ним Українські Комбатанти накрили були домовину свойого Побратима, а зокрема дякуємо за символічну науку трьом синам Покійного, як вони мають зберігати й шанувати цей національний Прапор, що під ним їх Батько 16-літним хлопцем воював і пізніше ціле життя жив!

Рівнож дякуємо п. проф. Л. Бачинському за слова прощання на цвинтарі від „Сільського Господаря", а інж. М. Хроновятові, інж. Стрільцеві та мгр. Бак-Бойчукові за спомини про життя та прикмети Покійного, виголошені в часі традиційно спільно проведених хвилин після похоронів.

В дальшу чергу дякуємо Всім за так багато вінків, квітів, за чисельні пожертви на Служби Божі та за щедрі датки (400 дол.) на потреби НТШ в Сарселі.

Врешті дякуємо щиро Всім, що з добрим серцем були в тяжких хвилинах нашого горя разом з нами й молимо Господа, щоб Усіх за це нагородив!

НІНА — дружина зі синами
РОМАН — брат з родиною

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 1-го травня 1968 року відійшов від нас у Вічність на 69-му році життя наш Найдорожчий ЧОЛОВІК І ТАТО

бл. п. ТАРАС ЛОПАТИНСЬКИЙ

похоронений на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку перш всього Всеч. ОО. Василіянам з церкви св. Юра в Ню Йорку за відправу Парастасу, за відслуження Заупокійної Служби Божої і за відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку.

Дальше складаємо найщирішу подяку нашим Рідним, Приятелям і Знайомим, що в хвилині нашого горя і смутку поспішили з духовою піддержкою для нас і причинилися до вшанування пам'яті Покійного. А саме дякуємо за усні і листовні вирази співчуття, за квіти на домовину, за жертви на Служби Божі, за участь в похоронних відправах і відпровадження Покійного на Вічний Спочинок.

Хай Всевишній винагородить Сторицею Всім, що віддали останню прислугу Покійному, а нам облегшили наше горе.

Похоронному заведенню Петра Яреми дякуємо за взірцеве переведення похорону.

ЕМІЛІЯ — дружина
Д-р ОСТАП і ВІРА ТЕРШАКІВЦІ — донька і зять

НАТАЛІЯ МОХНАЦЬКА

(Посмертна згадка)

23 березня в Честері, Па..., на 88 році життя упокоїлася св. п. Наталія з Мелешкивичів Мохнацька, вдова по с. п. о. Степанові Мохнацькому, довголітньому парохові та деканові Теребовлі.

Походила зі священичої родини, осиротила в глибокому смутку дочку Надю, онуків, правнуків, брата та дальшу родину. Ця вістка сколихнула всіми, що знали с. п. Покійницю.

За нашої держави в Галичині с. п. Наталія Мохнацька згуртувала біля себе кільканадцять жінок, що зайнялися збиранням та шиттям білля для наших вояків на фронті. По приході німців в 1941 р. це завдання значно поширилося. Повертаючим з німецького полону нашим землякам було потрібно теплої страви, одягу і білля. Тоді цей гурт жінок взяв на себе тяжкий і непосильний обов'язок заспокоїти цю потребу і діяв аж поки ця хвиля полонених не перекотилася на східні землі. Може найгарнішу хвилину у своїй суспільній праці пережила с. п. Наталія Мохнацька на початку 1944 року. Тоді всередині 1943 р. нахлинула на захід велика хвиля виселенців зі Східньої України. Коло 200 осіб зупинилися в Теребовлі. За її почином та в порозумінні з Допомоговим комітетом приготовано просфору і запрошено переселенців. Прийшли на неї всі. Хор читальні „Просвіта" відспівав кілька коляд і щедрівок, всі мали сльози в очах. Це була остання, незабутня та справді соборна просфора на Рідній Землі.

Бл. п. Наталія Мохнацька була доброю бесідницею та доброю організаторкою. За її почином створено за польської окупації в 1922 р. філію Союзу Українок в Теребовлі. Крім статутової діяльности, філія була важним чинником в загально - національних імпрезах, де було потрібно здібности і хисту жіночих рук та жіночого досвіду. Вона розвинула широку та всесторонню діяльність так в місті, як також в повіті. В 1931 році було і в містечках і селах 31 кружків Союзу Українок. Філія була з ними цілий час в тісному контакті, давала їм поміч і пораду, намічувала виклади, давала поміч у влаштовуванні курсів куховарства, кравецтва та ін. Вона висилала своїх представниць на загальні збори та поважніші їхні імпрези.

Сл. п. Наталія Мохнацька не обмежила себе до проводу в жіночій організації, Союзу Українок, але вона була душею Української Захоронки, довголітнім членом управи кооперативи „Жіночий Базар" аж до приходу большевиків. За польської окупації вона зорганізувала кружок українських дівчат, що служили в жидівських і польських родинах, давала їм поміч, пораду та влаштувала для них курси неграмотних. По приїзді до ЗСА вона зорганізувала 13-ий Відділ Союзу Українок в Честер, Па. і очолювала його до останніх хвиль свого життя.

Сл. п. Покійниця тішилася загальною пошаною та признанням не тільки завдяки своїй праці в українських товариствах і установах, але також завдяки своїм особистим прикметам. Вона була все готова помагати своєю порадою і досвідом, всім, що до неї зверталися. Все була спокійна і зрівноважена. Для кожного знайшла слова признання, але сама все стояла в тіні і не висувала своєї особи. Все була вірна своїй ідеї праці і посвяти для загальнонаціональної справи. Ніколи не падала духом і не заломлювалася, хоч з цілою нацією переживала тяжкі хвилі двох світових воєн, польської та московської окупації, упадку української держави та еміграційної мандрівки. Хдо коли - небудь був гостем в домі с. п. о. Степана і бл. п. Наталії Мохнацьких, той ніколи не забуде цих привітних господарів.

З с. п. Наталією Мохнацькою зійшла у могилу представниця цієї частини українського жіноцтва, що в тяжкій, безкорисній і буденній праці кладуть підвалини під загально - національний розвиток. За це належиться їй признання, пошана і вдячність від громадянства, а гостинна земля Вашингтона буде для неї легкою, як слідами бл. п. покійниці підуть молодші і з таким самим запалом і посвятою для національної справи.

А. Заплітний

ЦЕНТРАЛЬНИЙ РІДНОШКІЛЬНИЙ КОМІТЕТ В АРГЕНТИНІ

Буенос Айрес. На ширших сходинах Батьківських Комітетів і рідношкільного учительства вибрано Центральний Рідношкільний Комітет на чолі з головою Осипом Кузьмичем, заст. голови — Клявдією Курілець. Згідно з ухвалою Світової Виховно - Освітньої Сесії на Конгресі Вільних Українців (СКВУ), Рідношкільний Комітет має заопікуватися рідними школами в Аргентині.
жневиком „Хлібороб" ч. 7/1986 з Бразилії).

ПРЕЗИДЕНТ НАГОРОДЖУЄ МЕДАЛЯМИ ЧЕСТИ

Президент Джансон відзначив найвищими відзначеннями, Медалями Чести, чотирьох членів збройних сил цієї країни. На фото: Президент ґратулює капітанові летунства Джералдові Йонґові. Інші на фото (зліва направо): помічник капітана Джеймс Е. Вілліямс (фльота), сержант Ричард Аллен Піттмен (морська піхота) і армійський спеціяліст 5 Чарлз Кріс Геґемайтер.

Гарриман оптиміст щодо дальшого ходу Паризької конференції

Париж. — Голова американської делеґації на Паризькій конференції з комуністичним Північним В'єтнамом Аверелл Гарриман рішуче заперечив,наче б та конференція увійшла „в сліпу вулицю". В інтерв'ю, що його передавали кілька американських радіостанцій, Гарриман звернув увагу, що коли б північні в'єтнамці не знали, що не можна до безконечности використовувати тієї конференції для грубої пропаґанди, то не були б приїздили до Парижу. Він переконаний, що швидше чи пізніше в'єтнамські комуністи „втомляться" пропаґандивними тирадами й приступлять до ділових нарад. Однак він признав, що покищо ані на бойовищах Південного В'єтнаму, ані на Паризькій конференції не виявили ані крихітки „стриманости". Зокрема, він звернув увагу на учорашнє обстрілювання знову центру Сайґону мінометами, що спричинило смерть кількох цивільних південних в'єтнамців і пожежу кількох будинків. Гарриман певний, що та нова атака проти відкритого міста й цивільного населення тісно пов'язана з Паризькою конференцією — щоб зробити враження на американських делеґатів, що, мовляв, комуністи у В'єтнамі сильні. На вівторок 21 травня були призначені авдієнції у французького президента де Голля однаково Аверелла Гаррімана, як голови північно - в'єтнамської делеґації Хуана Туї. Покищо генеральний страйк у Франції та взагалі тамошній заколот не перешкоджують Паризькій конференції, делеґати якої мають радіо-телеграфічний і телефонічний зв'язок із своїми столицями.

Голова Адміністрації Харчів і Ліків про некорисність вітамінів

Вашингтон. — Д-р Дж Л. Ґоддерд, голова Адміністрації Харчів і Ліків заявив, що, на його думку, вітаміни в більшості випадків є „ні до чого не придатні", але він не робитиме нічого, щоб припинити чи зменшити продаж вітамінів для мільйонів американців, які їх купують. Д-р Годдерд сказав, що Уряд зовсім не старається контролювати продаж вітамінів. Та продуценти вітамінів виступають навіть проти запляновааого переслухання в справі корисности вітамінів. Д-р Годдерд гадає, що вітаміни повинні споживати тільки ті особи, яким їх зарекомендує їхній лікар тому, що вони не можуть користати з тих вітамінів, які знаходяться в харчах, що їх споживають. Подібно він не забороняє споживати піґулки з залізом дітям в тому віці, коли вони швидко розвиваються, чи вагітним матерям. Загально, американці споживають такі харчі, які мають доволі потрібних організмові вітамінів. Але д-р Ґоддерд рекомендує американцям раціональне різнородне відживлювання.

Лінґвіцид — мововбивство

В зв'язку з проголошенням Ґенеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй 1968 року Міжнародним Роком Людських Прав різні народи, організації та окремі одиниці піддають ревізії чи доповнюють Універсальну Деклярацію Людських Прав, прийняту Об'єднаними Націями в 1948 році. У зв'язку з цим проф. Яр. Рудницький зорганізував окремий „Комітет для справ лінґвіциду" й опрацював меморандум про мовні права та лінґвіцид. Автор висуває природні (індивідуальні) мовні права, що їх не можна обмежувати ніякими законами. Від індивідуальних мовних прав він відрізняє групові, що їх устійнюється, реґулюється й забезпечується конституційними або інституційно - адміністративними засобами в модерних державах. Він наводить багато прикладів із конституцій різних держав, що забезпечують вживання різних мов світу. Він подає теж приклади інституційних гарантій для різних мов. Крім мовних прав історія людства знає випадки заборони різних мов, як наприклад. Валуєвський чи Емський „укази". Є теж випадки створювання невідрадних соціо - культурних умов для розвитку даної етно - мовної групи, відмова матеріяльної чи моральної піддержки в її мовно - культурних змаганнях, що в висліді веде до повільного завмирання мови. Професор Рудницький окреслює такі і тим подібні випадки як лінґвіцид, чи лінґвіцидні заходи. Він дає точну дефініцію лінґвіциду в п'ятьох точках і вимагає, щоб у 1968 р. проголошено на міжнародному форумі ОН, крім свободи мовлення, теж і свободу мов, що виявлялась би в майбутньому у свободі й забезпеченні етно - мовних груп від усяких родів лінґвіциду. Цю дефініцію й вимогу до ОН проголошено в Оттаві дня 20 січня 1968 з нагоди відзначення роковин Української Держави 1918-1968.

ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ БІЛЯ БЕРЕСТЕЧКА

Журнал „Україна" ч. 13 надрукував замітку „Відгомін слави" — про історичний музей на Рівенщині, поблизу місць славних переможних боїв гетьмана Богдана Хмельницького проти поляків. В музеї експонуються гаківниці, шаблі, козацькі гармати тощо.

„Тризуб" програв фінальну гру з Грецько-Американським СК 0:1

У другій зустрічі фіналу Сходу в грах за Чашу ЗСА і звання футбольного чемпіона країни, яка відбулася минулої неділі, 19-го травня, в Асторії,Н. Й. футболісти „Тризуба" з Філядельфії потерпіли поразку 0:1 і цим самим відпали від дальших гор за цю чашу. Ворота до „Тризуба" впали на 55-ій хвилині. Дружина „Тризуба" виступила до цих змагань у послабленому складі браком трьох кращих дефензивних змагунів, а крім того Луна був сильно контужений вже в ході зустрічі, так що на пів години втратив був притомність. На 24-ій хвилині „Тризуб" післав м'яч у сітку греків зі стрілу Палети, але цих воріт не признав суддя. На 30-ій хвилині змагун „Тризуба" Бенітез не використав карного, стрілявши його попри ворота.

Почалась Зеленосвяточна збірка на цілі Українського Червоного Хреста

Відділи Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" кожного року переводять Зеленосвяточну збірку на цілі Української Медично-Харитативної Служби — Українського Червоного Хреста — для потребуючих українських залишенців у Німеччині та в Західній Европі.

Незабаром буде 20 літ, як ми масово осіли в Америці. Ми унормували своє життя матеріяльно і релігійно, але там у Німеччині, Австрії та взагалі в Західній Европі покинули ми наших земляків, які разом з нами втікали перед московським комунізмом на Захід, але з уваги на різні хвороби, не могли з нами переселитися до Америки. Там покинули ми наших старців, інвалідів, хворих, калік, вдів, вдівців, сиріт та потребуючих українських дітей. Протягом минулих років зросло число нових потребуючих.

Державні народи мають своїх потребуючих, і мають Червоні Хрести, щоб помагати їм у всяких випадках. На скільки більше потрібна допомога, нашій українській еміґрації головно в Німеччині та взагалі в Зах. Европі, а зараз уможливлена допомога потребуючим українцям в Чехословаччині, а зокрема на українській Пряшівщині, де наша Церква і Нарід здобувають Волю!

Зібрані пожертви з приводу Зелених Свят Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" пересилає для УМХС-УЧХ у Мюнхені, яка розсилає їх потребуючим українцям в Західній Европі у формі харчів, одягу і ліків.

Жертвенність українців для українців тоді є успішна і корисна, коли вона є в руках відповідальної Установи, яка вміє керувати допомоговою акцією та взагалі Суспільною Службою, яка відповідально та серйозно переводить розподіл потребуючим українцям. Такою установою безперечно є Українська Медично-Харитативна Служба (Український Червоний Хрест) у Мюнхені, що діє під патронатом наших Владик, чвертьрічно видає докладні звіти про свою діяльність.

Ось наглядний документ, подяка і пояснення УМХС-УЧХ у Мюнхені для Відділу „Самопомочі" у Філядельфії з датою 26 квітня 1968 року:

„Хвально Управо, Високоповажані Панове! На Ваш цінний лист з датою 4 квітня повідомляємо, що наша Установа одержала Вами пересланих $1049.40 через Головну Управу „Самопоміч" в Ню Йорку, як Зеленосвяточну збірку з Філядельфії.

„Ми кожноразово і при кожній нагоді відзначуємо, що громадянство Філядельфії є для Українського Червоного Хреста одними з найбільше жертвенними Добродіями.

„На цім місці передаємо якнайбільшу подяку Хвальній Управі на руки голови Високоповажаного пана Миколи Вайди, секретаря Михайла Демянчука та скарбника Юліяна Татунчака, за труд при збірці. Рівночасно дякуємо на цім місці і збірщикам, а особливо дякуємо п. О. Петровичеві. Дякуємо щиро всім жертводавцям.

„Подаємо це коротке пояснення з заувагою, що наша установа у 23 річнім існуванню дала самих допомог у сумі $2\frac{1}{2}$ мільйона нм., не враховуючи всякої іншої діяльности і інтервенції. Марія Панейко, секретар Ради, професор д-р Ярослав Гинилевич, голова."

Референтом Зеленосвяточної Збірки 1968 на Філядельфію й околицю є п. Осип Петрович, а його заступник п. Андрій Марусяк. В цьому році вперше в Кредитовій Кооперативі „Самопоміч" відкрите окреме конто для Зеленосвяточної Збірки, на яке можна прямо в Кредитівці складати пожертви.

Українці у Філядельфії та околиці! Привітайте збирачів Відділу „Самопоміч". Це не влізливці, але ідейні добровольці, які не жаліючи труду і часу, з патріотизму, з бажанням допомогти, з доброї волі йдуть дім від дому, щоб зібрати фонди для потребуючих наших братів і сестер через УМХС — Український Червоний Хрест.

Жертвуйте, скільки можете, але жертвуйте!

Управа Відділу „Самопоміч" у ФілядельФії

ТАРЗАН, Ч. 6001. Щасливе закінчення!

'NOW THAT YOUR STAR IS BACK, YOU HAD BETTER CONCENTRATE ON A GOOD MOVIE INSTEAD OF BAD PUBLICITY,' ADVISED THE APE-MAN.

— Тепер, коли ваша зірка знайшлася, ви повинні краще займатися добрим фільмом замість злої популярности, — дораджував Тарзан.

'WE'VE LEARNED OUR LESSON,' THE DIRECTOR SIGHED. 'I'M SO HAPPY THAT IVY IS UNHARMED.'

— Ми мали добру лекцію, — зітхнув директор. — Я такий щасливий, що Айві не потерпіла.

'AND I AM MOST INDEBTED TO YOU, TARZAN,' IVY VINES SAID, AS SHE FONDLY GAZED AT JOE BISHOP, 'FOR GIVING ME A WHOLE NEW LIFE!' 10-27-6001

— А я найбільше завдячую вам, Тарзане, — сказала Айві Вайнс, коли вона пестливо поглянула на Джова Бішопа, за те, що ви дали мені ціле нове життя.